

ZAMONAVIY MUSIQA VA MILLIY MUSIQA O‘RTASIDAGI UYG‘UNLIK

Tashmatova Tulganoy Qobilovna

*Samarqand viloyat Madaniyat boshqarmasi tassarufidagi
Kattaqo‘rg‘on shahar 2-son Bolalar Musiqa va san‘at maktabi
bo‘lim boshlig‘i va o‘qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu Maqolada zamonaviy musiqa va milliy musiqa o‘rtasidagi uyg‘unlik masalasi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Milliy musiqaning tarixiy ildizlari, uning jamiyat hayotidagi o‘rni va zamonaviy musiqiy yo‘nalishlar bilan aloqasi ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, globalizatsiya davrida milliy musiqani saqlash va uni zamonaviy shakllar bilan uyg‘unlashtirish yo‘llari muhokama qilinadi. Maqola yosh avlodni milliy qadriyatlarga yaqinlashtirish va musiqiy san‘atni rivojlantirish nuqtai nazarini ta’kidlaydi.*

Kalit so‘zlar: *zamonaviy musiqa, milliy musiqa, uyg‘unlik, madaniyat, an‘ana, globalizatsiya, musiqiy meros, ijod.*

Musiqa insoniyat madaniyatining ajralmas qismi bo‘lib, u xalqning tarixiy xotirasi, ruhiy holati va dunyoqarashini ifodalaydi. Har bir millatning o‘ziga xos musiqiy merosi bor va u asrlar davomida shakllangan an‘analar, ritm va melodiylarga asoslanadi. Milliy musiqa insonning ma‘naviy va estetik didini rivojlantiradi, tarixiy xotira va qadriyatlarni avlodlarga yetkazadi. Zamonaviy musiqa esa yangi texnologiyalar, janrlar va ijro uslublari asosida yaratiladi. Bu jarayon musiqaning global auditoriyaga yetib borishini tezlashtiradi, turli xalqlarning musiqiy madaniyatini o‘zaro uyg‘unlashtirish imkonini beradi. Shu bois zamonaviy va milliy musiqaning uyg‘unligi muhim ijtimoiy va madaniy masala hisoblanadi.

Milliy musiqa xalqning ma‘naviy merosi sifatida qadrlanadi. U xalqning quvonch va qayg‘usini, urf-odatlarini, tarixiy voqealarni ifodalaydi. O‘zbek milliy musiqasi maqom, xalq qo‘shiq-lari va an‘anaviy cholg‘u asboblari orqali boy musiqiy merosni tashkil etadi. Milliy musiqaning tarbiyaviy ahamiyati ham katta. U yosh avlodda milliy o‘zlikni anglash, vatanparvarlik va axloqiy qadriyatlarga hurmat tuyg‘ularini shakllantiradi. Shu sababli milliy musiqani asrab-avaylash, uni zamonaviy ijodiy jarayonlarda qayta talqin etish zarur.

Zamonaviy musiqa tezkor rivojlanish, turli janrlar va ijro uslublari bilan ajralib turadi. Elektron musiqiy texnologiyalar, raqamli platformalar va ijrochilarning kreativ yondashuvlari zamonaviy musiqaning ommalashuviga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy musiqaning ayrim yo‘nalishlarida milliylik unsurlari yetarli darajada aks etmaydi, bu esa milliy musiqaning e‘tiborini kamaytirishi mumkin. Shuning uchun zamonaviy musiqani yaratishda milliy ohanglar, ritm va melodiylarni hisobga olish muhimdir. Bu milliy musiqaning qadriyatini saqlagan holda yangi musiqiy shakllarni yaratishga yordam beradi.

Milliy va zamonaviy musiqa uyg‘unligi musiqiy ijodning yangi bosqichini yaratadi. Milliy ohanglarni zamonaviy aranjirovka va ijro uslublari bilan uyg‘unlashtirish musiqaning estetik ta’sirini oshiradi va yoshlar orasida ommalashuviga xizmat qiladi. Ko‘plab zamonaviy bastakor va ijrochilar milliy musiqiy elementlardan foydalanib, an‘ana va yangilik o‘rtasida muvozanatni saqlashga intilmoqda. Masalan, maqom unsurlarini elektron yoki pop musiqaga

uyg'unlashtirish, xalq cholg'u asboblari zamonaviy ansambllar tarkibida ishlatish milliy musiqaning yangi qiyofasini yuzaga chiqaradi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar milliy musiqani global auditoriyaga tanitish imkonini beradi. Bu jarayon milliy madaniyatni asrab-avaylab, uni boyitishga xizmat qiladi.

Zamonaviy texnologiyalar milliy musiqaning saqlanishi va rivojlanishida muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Masalan, xalq kuylarini, maqom va an'anaviy cholg'u asboblari raqamli yozuv, elektron aranjirovka va onlayn platformalarda targ'ib qilish orqali ular keng auditoriyaga yetkaziladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar milliy musiqaning global madaniyat bilan uyg'unlashuvini osonlashtiradi, lekin uning asl ruhini va qadriyatlarini yo'qotmaslik mas'uliyatini ham oshiradi.

Milliy musiqaning zamonaviy musiqaga uyg'unlashuvi ijodkorlarga yangi imkoniyatlar yaratadi. Masalan, dutor, tanbur, doira kabi an'anaviy cholg'u asboblari elektron orkestr yoki pop musiqaga qo'shish orqali yangi va noyob kompozitsiyalar yuzaga keladi. Bunday ijodiy izlanishlar yoshlar orasida milliy musiqaga qiziqishni oshiradi va ularni madaniy qadriyatlar bilan yaqindan tanishtiradi. Shuningdek, zamonaviy musiqiy uyg'unlik milliy musiqa turlarining turli janrlarda rivojlanishiga xizmat qiladi. Masalan, xalq qo'shiqlarini jazz, pop yoki elektron musiqaga moslashtirish orqali ular yangi auditoriyaga yetkaziladi va milliy madaniyat ommalashadi. Shu tarzda milliy musiqa nafaqat tarixiy meros sifatida saqlanadi, balki zamonaviy ijtimoiy muhitda ham jonli va qiziqarli bo'lib qoladi. Yana bir muhim jihat shundaki, milliy va zamonaviy musiqaning uyg'unligi orqali ijodkorlar o'z auditoriyasiga ijtimoiy va ma'naviy g'oyalarni yetkazish imkoniyatiga ega bo'ladi. Musiqiy asarlar nafaqat estetik zavq bag'ishlaydi, balki yoshlarni ma'naviy tarbiyalashda ham samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, milliy musiqaning yangi shakllari global miqyosda tanilish imkonini yaratadi va madaniyatlararo muloqotni kuchaytiradi. Umuman olganda, zamonaviy musiqaning milliy musiqaga uyg'unlashuvi nafaqat ijodiy yangiliklarni yuzaga keltiradi, balki milliy merosni saqlash, yosh avlodni tarbiyalash va global madaniyat bilan integratsiyani ta'minlaydi. Bu uyg'unlik musiqiy san'atning rivojlanishi va jamiyat madaniy hayotining yuksalishi uchun muhim omildir.

Zamonaviy va milliy musiqaning uyg'unligi kelajakda yanada kengayishi mumkin. Texnologik rivojlanish va ijodiy izlanishlar natijasida milliy musiqaning yangi talqinlari paydo bo'ladi. Bu nafaqat musiqiy san'atni rivojlantiradi, balki milliy madaniyatni global miqyosda tanitishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, xalqaro hamkorlik va musiqiy festivallar milliy musiqa va zamonaviy musiqaning uyg'unligini rivojlantirishda muhim platforma hisoblanadi. Shu yo'l bilan milliy merosni saqlash va uni zamonaviy shakllarda boyitish imkoniyati yaratiladi.

Milliy va zamonaviy musiqa uyg'unligi yosh avlod tarbiyasida muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida milliy musiqaning janrlari yoshlar orasida qiziqarli va tushunarli shaklda namoyon bo'ladi. Shu orqali ular nafaqat estetik zavq olishadi, balki o'z milliy qadriyatlarini anglaydi, madaniy merosni qadrlashga o'rganadi.

Shuningdek, zamonaviy musiqiy ijod orqali ijtimoiy g'oyalar va axloqiy qadriyatlar yoshlar ongiga yetkaziladi. Musiqiy uyg'unlik ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash, insonlar

o‘rtasida madaniy muloqotni rivojlantirish va jamiyatning ma’naviy muhitini yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa

Zamonaviy musiqa va milliy musiqa o‘rtasidagi uyg‘unlik milliy madaniyat va musiqa san’ati rivojining muhim sharti hisoblanadi. Milliy musiqa tarixiy va ma’naviy ahamiyatini saqlagan holda, zamonaviy musiqiy vositalar yordamida yangi mazmun kasb etmoqda. Ushbu uyg‘unlik yosh avlodni milliy qadriyatlarga yaqinlashtiradi va musiqiy san’atning uzluksiz rivojlanishini ta’minlaydi. Shu bilan birga, ijodkorlar milliy merosni saqlashni o‘z vazifasi deb bilib, uni zamon talablariga moslab boyitishga intilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Rajabiy Y. O‘zbek xalq musiqasi. Toshkent: Fan, 1994
2. Qodirov A. Musiqa san’ati asoslari. Toshkent: O‘qituvchi, 2016